

Öğrencilerin Pandemi, Pandemide Öğretmen ve Pandemide Öğrenci Kavramlarına İlişkin Algıları: Metafor Çalışması

Students' Perceptions of Pandemic, Teacher in Pandemic, and Student in Pandemic: A Metaphor Study

Fatma Elif BAYSAL

Gülcan ÇETİN

Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Balıkesir, Türkiye

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin pandemi, pandemide öğretmen ve pandemide öğrenci kavramlarına ilişkin algılarını metaforlar yardımıyla belirlemektir. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 2020–2021 eğitim-öğretim yılında Marmara bölgesinde öğrenim gören dokuzuncu sınıf 88 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, metafor formu aracılığı ile toplanmıştır. Metafor formunda öğrencilerden “Pandemi ... gibidir, çünkü...”; “Pandemide öğretmen ... gibidir, çünkü...” ve “Pandemide öğrenci... gibidir, çünkü...” cümlelerini tamamlamaları istenmiştir. Google formlarda düzenlenen form, öğrenci gruplarına WhatsApp üzerinden gönderilmiştir. Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Pandemi ile ilgili 63 öğrenci tarafından 41 farklı metafor üretilmiştir. Pandemi kelimesi ile ilgili öğrenciler en çok hapis ve savaş metaforlarını üretmişlerdir. Bu metaforlar, iki farklı tema ve sekiz ayrı kategoride toplanmıştır. Pandemide öğretmen kelimeleriyle ilgili 59 öğrenci tarafından 40 farklı metafor üretilmiştir. Pandemide öğretmen ile ilgili öğrenciler en çok fedakâr, aile, güneş, kahraman ve doktor metaforlarını üretmişlerdir. Bu metaforlar, üç farklı tema ve altı ayrı kategoride toplanmıştır. Pandemide öğrenci kelimeleriyle ilgili 56 öğrenci tarafından 39 farklı metafor üretilmiştir. Pandemide öğrenci ile ilgili öğrenciler en çok kuş ve kukla metaforlarını üretmişlerdir. Bu metaforlar, üç farklı tema ve 10 ayrı kategoride toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına öğrencilerin ürettikleri metaforlardan yola çıkarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Metafor, pandemi, pandemide öğrenci, pandemide öğretmen

ABSTRACT

The aim of the study was to determine ninth grade students' perceptions regarding the concepts of pandemic, teacher in the pandemic, and student in the pandemic with the help of metaphors. The case study design, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group consists of 88 ninth-grade students studying in the Marmara region in the 2020–2021 academic year. A metaphor form was used to collect data. In this form, the students were asked to complete these statements: “Pandemic is like... because ...”; They were asked to complete the sentences “The teacher in the pandemic is like ... because ...” and “The student in the pandemic is like ... because ...”. The form, which was prepared in Google Forms, was sent to student groups via WhatsApp. Content analysis technique was used in the analysis of data. As a result of the study, the following results were obtained: 41 different metaphors were produced by 63 students about the pandemic. The students mostly produced metaphors of prison and war related to the pandemic. These metaphors were collected into two themes and eight categories. About 40 metaphors were produced by 59 students related to teachers in the pandemic. They mostly produced the metaphors of doctor, altruist, and family related to the teacher in the pandemic. These metaphors were collected into three themes and six categories. About 39 different metaphors were produced by 56 students related to students in the pandemic. They mostly produced the metaphors of birds and puppets related to students in the pandemic. These metaphors

Geliş Tarihi/Received: 28.03.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 19.04.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 27.12.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:

Fatma ELIF BAYSAL

E-mail: elifbayer@gmail.com

Cite this article as: Baysal, F. E., & Çetin,

G. (2023). Öğrencilerin pandemi,

pandemide öğretmen ve pandemide

öğrenci kavramlarına ilişkin algıları:

Metafor çalışması. *Educational*

Academic Research, 51, 91-100.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

were collected into three themes and ten categories. Thesis proposals were made based on the metaphors that research studies produced.

Keywords: Metaphor, pandemic, perception, student in pandemic, teacher in the pandemic

Giriş

"Pandemi; bir hastalığın veya enfeksiyon etkeninin ülkelerde, kıtalarda, hatta tüm dünya gibi çok geniş bir alanda yayılım göstermesi" anlamına gelmektedir (Sağlık Bakanlığı, 2020). Çin'in Wuhan şehrinde Aralık 2019'da tespit edilen COVID-19; yüksek ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi belirtiler ile ortaya çıkmıştır. COVID-19, bu belirtileri gösteren hastalarda yapılan araştırmalar ile tanımlanarak Ocak 2020'de tıp literatürüne geçmiş bir virüstür (Aygün & Ünal, 2020). COVID-19, 11 Mart 2020'de tüm dünyayı etkileyen bir pandemi olarak ilan edilmiştir (WHO, 2020a; 2020b).

Günümüzde küresel salgın haline gelen ve bulaşıcı hastalıkların sonuncusu olan COVID-19 virüsünün, ülkemizde görülen ilk vakası 11 Mart'ta Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanmıştır. Sağlık Bakanlığı tarafından ülke genelinde hastalığın yayılmasını önlemek amacıyla gerekli tedbirler alınmış, insanlar arasındaki fiziksel temas kısıtlanarak COVID-19 salgını kontrol edilmeye çalışılmış ve her düzeyden eğitim kurumu kapatılmıştır. Ülkemizde 13 Mart'ta yüz yüze eğitime ara verilmiş, eğitimin devamlılığını sağlamak için 23 Mart'ta uzaktan eğitime geçilmiştir. Uzaktan eğitim; öğrenci ve öğretmenlerin okul ortamında bulunmayıp farklı mekânlarda bulunduğu, teknolojinin eğitimde kullanılmasıyla yapılan planlı öğrenme ortamları olarak tanımlanabilir.

Pandemide uzaktan eğitimle ilgili pek çok çalışma yapılmıştır. Bunlardan Alper (2020) çalışmasında, bu süreçte öğretmenlerle bu süreç hakkında görüşmeler yapmış ve şu sonuçlara ulaşmıştır: Bu süreçte öğretmenler yüz yüze eğitimin yapılamaması ve uzun saatler ekran başında kalma gibi sıkıntılara rağmen, öğretmenlerin teknolojiyi derslerine entegre edebildikleri, derslerin hızlı anlatıldığı, öğrencilerin de dersleri dikkatli bir şekilde dinledikleri ve sonuçta öğretmenlerin uzaktan eğitime başarılı şekilde uyum sağladıkları ifade edilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde öğrenciler fiziksel, eğitsel ve psikolojik anlamda belirli bir alanda kapalı kaldıklarından pandemiye ilişkin zihinlerinde farklı algılar oluşturmuş olabileceklerinden öğrencilerin, salgına ve sürece yönelik zihinlerinde oluşturdukları algıların sorgulanması, düşüncelerin ortaya çıkarılmasında araç olarak bu araştırmada metaforlar kullanılmıştır.

Metaforlar, bireylerin belirli olgulara ilişkin sahip oldukları veya oluşturdukları zihinsel imgeleri açığa çıkarmak, anlamak ve değiştirmek amacıyla kullanılabilen "pedagojik araç" olarak ifade edilebilir (Saban, 2008). Metafor; Arslan ve Bayrakçı (2006, s. 103) tarafından "Bireylerin kendi dünyalarını anlamalarına ve yapılandırmalarına yönelik güçlü bir zihinsel haritalama ve modelleme mekanizması" şeklinde tanımlanmıştır. Metafor ayrıca "bir kavram alanının başka bir kavram alanına göre anlaşılması" (Çalışkan, 2013, s. 103) olarak da tanımlanmıştır.

Alan yazın incelendiğinde, metafor kullanımına yönelik pek çok çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Örneğin, Saban (2009) çalışmasında, öğretmen adaylarının öğrenci kavramı ile ilgili ürettikleri metaforları şu başlıklar altında gruplandırmıştır: Boş bir zihin; pasif bilgi alıcısı; bilgi yansıtıcısı; ham madde; özürü bir varlık;

itaatkâr bir varlık; sosyal sermaye; değerli bir varlık; gelişen bir varlık; kendi bilgisinin inşacısı; sosyal katılımcı olarak öğrenci. Ateş (2016) çalışmasında, öğrencilerin öğretmen kavramı ile ilgili oluşturdukları metaforları şu kategorilere ayırmıştır: Bilgi verici ve besleyici; seven ve koruyan; yol gösterici ve yönetici; yetiştirici ve şekillendirici; tanınmış ve değerli biri; saf ve hassas biri; çalışkan ve mücadeleci biri; sevilmeyen ve cezalandırıcı biri; somut bir varlık; sıkıcı ve yorucu biri; sevilen ve eğlenceli biri; değişken ve beklenmedik biri olarak öğretmen.

Alan yazında pandemi ile ilgili metafor çalışmalarına da rastlanmaktadır. Deng ve ark. (2021) çalışmalarında, 27 Wuhan vatandaşının COVID-19 salgını ile ilgili yaşadıkları deneyimlerini metaforlar aracılığıyla araştırmışlardır. Çalışmada; katılımcıların COVID-19 salgınına vücut parçaları, dövüş, vurma, ağırlık, sıcaklık, uzamsallaştırma, hareket, şiddet, ışık ve yolculuklar gibi somutlaştırılmış duyu-motor deneyimleri ile ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak, bu metaforlar katılımcıların farklı türden aşırı duygusal durumlarını ve izole edici deneyimlerini yansıtmaktadır.

Amerika' da yapılan bir çalışmada görülmektedir ki yetişkinler pandemiden olumsuz etkilenmişlerdir. Stanley, ve ark. (2021) çalışmalarında, 26-79 yaşlarında 44 Amerikalı yetişkin ile pandemi hakkında araştırma yapmışlardır. Katılımcılardan pandemiye bir hayvan ve bir renkle benzetme (metaforik olarak) yapmaları istenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Katılımcıların pandemik deneyimleri ile ilgili dört yakınsak zihinsel model (belirsizlik, tehlike, tuhaf ve sefalet) ve dört temel ilişkili duygu (keder, tiksinti, öfke ve korku) belirlenmiştir. Buradan da katılımcıların sağlık inançları ve davranışlarının negatif etkilendiği ve bu nedenle önlem alınması gerektiği önerilmiştir. Colak (2022) çalışmasında katılımcıların COVID-19 ile ilgili ürettikleri metaforlar felaketler ve beklenmeyen olayları çağrıştıran olumsuz anlamlar içermektedir. Cömert ve Çakır (2021), COVID-19 kavramı ile ilgili üretilen metaforları virüsün özellikleri, insan hayatına etkileri, virüsün geleceğine dair öngörüler ile alınacak tedbirler kategorileri altında incelemişlerdir.

Bozkurt (2020a) çalışmasında ilköğretim öğrencilerinin COVID-19 pandemisi süresince yaşadıkları uzaktan eğitim ile ilgili düşüncelerini metaforlar yoluyla inceleyip bunları olumlu (kolaylaştırıcı, yaşam boyu öğrenme, öğretimsel bulunurluk, yapılandırılmış öğrenme, topluluk hissi, özerklik, zaman ve mekân bağımsızlık, içsel motivasyon ve erişebilirlik) ve olumsuz (yalnızlık duygusu, yapaylık, sosyalleşme, dışsal motivasyon, izolasyon, iletişimsizlik, psikolojik uzaklık, kalite, eşitsizlik, anıdalık ve duyuşsal yakınlık) olarak iki temada toplamıştır. Arı ve Arslan (2020) yaptıkları çalışmada; COVID-19 kavramı ile ilgili üretilen metaforları bulaşıcılık, ölümcül, hastalık yapıcı, sosyal ortamlardan uzaklaştırıcı, geç fark edilen, diğer hastalıklar ile ilişki olmak üzere toplam altı kategoride toplamışlardır.

Ayrıca Sarier ve Uysal (2021) çalışmasında, pandemi sürecinde öğretmen kavramı ile ilgili metaforları şu kategoriler altında toplamışlardır: Bilgi kaynağı; yol gösteren ve yönlendiren; yönetici ve lider; yetiştiren ve geliştiren; tasarımcı ve sanatçı; koruyan, sevgi ve şefkat gösteren; tedirgin ve ne yapacağını bilemeyen; tutum ve

davranışları beğenilmeyen (otoriter, ulaşılmayan ve yol göstermeyen) olarak öğretmen. Pandemi sürecinde öğrenci kavramı ile ilgili üretilen metaforlar 9 kategoriye ayrılmıştır: Sevgi, ilgi ve desteğe ihtiyaç duyan öğrenci; itaat eden ve talimatlara uyan; kendini geliştiren, araştıran ve bilgiyi inşa eden; şekillendirilen ve geliştirilen; yol gösterilmeye ihtiyacı olan; pasif bilgi alıcısı; sürekli çaba gösteren ve çalışan; tedirgin ve ne yapacağını bilmeyen; özgür bir varlık olarak öğrenci.

Alan yazın incelendiğinde, metaforun kullanımına yönelik ortaokul ve lisans öğrencileriyle çalışılmış çok fazla çalışmanın olmasına rağmen, pandemi ve pandemi öğretmen-öğrenci kavramlarına yönelik lise düzeyinde metafor çalışmalarının yetersiz olduğu gözlenmiştir. Bu nedenle, özellikle liseye yeni başlamış öğrencilerin algılarının ne düzeyde olduğunu cevap bulabilmek için bu çalışmada metaforlardan yararlanılmıştır. Arı ve Arslan (2020) ortaokul öğrencilerinin COVID-19'a yönelik metaforik algılarını çalışırken, Sarier ve Uysal (2021) öğretmen adaylarının COVID-19 pandemi sürecindeki öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin metaforik algılarını çalışmıştır.

Bu çalışmada amaç, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin pandemi, pandemide öğretmen ve pandemide öğrenci kavramlarına ilişkin sahip oldukları algıları metaforlar yardımıyla belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Dokuzuncu sınıf öğrencilerinin pandemi, pandemide öğretmen ve pandemide öğrenci kavramlarına yönelik metaforik algıları nelerdir?
2. Pandemi, pandemide öğretmen ve pandemide öğrenci kavramlarına yönelik üretilen metaforlar, benzerlik ve farklılıklarına göre hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilirler?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemine göre yapılmıştır. Nitel araştırmacılar genelleme yapmaya çalışmazlar; ancak uygulanabilirliğini ölçmek üzere bunu okuyucuya bırakırlar; genelleme oldukça sınırlıdır (Büyüköztürk ve ark., 2013; Sönmez, 2008). Durum çalışması deseni nitel araştırmalarda kullanılan desenlerden biridir. Durum çalışmasının en temel özelliği, bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım, 2010; Yıldırım & Şimşek, 2008). Durum çalışması; araştırmada nasıl ve niçin sorularına odaklanıldığı, araştırmacının olaylar üzerinde çok az ya da hiç kontrolünün olmadığı, olayı ya da olguyu kendi doğal yaşam çerçevesinde çalışıldığında, olay ve gerçek yaşam arasındaki bağ yeterince açık olmadığı zamanlarda kullanılan bir araştırma deseni (Yin, 1984). Mevcut çalışmada, olay ve gerçek yaşam arasında bağ kurmak, öğrencilerin zihinlerindeki algıları ortaya çıkarmak için durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, 2020–2021 eğitim-öğretim yılında Marmara bölgesinde bulunan bir Anadolu lisesinde öğrenim gören 88 dokuzuncu sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılarak seçilmiştir. Çalışmada bu örnekleme yönteminin kullanılmasının nedeni, seçilen öğrencilerin kolay ulaşılabilir olmaları ve katılımın gönüllülük esasına dayanmasıdır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veriler araştırmacılar tarafından metafor formu kullanılarak toplanmıştır. Metafor formunda öğrencilerden şu cümleleri tamamlamaları istenmiştir:

Pandemi ... gibidir, çünkü ...

Pandemide öğretmen ... gibidir, çünkü ...

Pandemide öğrenci ... gibidir, çünkü ...

Formun geçerliği, biyoloji eğitiminde yüksek lisans yapmış iki biyoloji öğretmeni tarafından sağlanmıştır. Metafor formu önce bu iki biyoloji öğretmenine sorulmuş, geçerliği sağlandıktan sonra öğrencilere uygulanmıştır.

Metafor formu; Google form aracılığıyla hazırlanmış ve form öğrenci gruplarına WhatsApp üzerinden gönderilmiştir. Form; pilot çalışma olarak gerçek çalışmadan iki hafta önce aynı okulda öğrenim gören 30 onuncu sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Pilot çalışma sonuçlarına göre, öğrencilerin metafordaki ifadeleri anladıkları görülmüştür. Daha sonra, gerçek çalışma olarak metafor formu dokuzuncu sınıflara uygulanmıştır. Formun tamamlanma süresi 10 dakikadır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Veriler bir biyoloji öğretmeni ve bir fen bilgisi öğretmeni tarafından da incelenmiştir. Her iki uzmanın yaptığı eşleştirmeler ile makale yazarlarının kategorileri karşılaştırılmıştır. En son, oluşturulan temalar güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Araştırmacının güvenilirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) formülü (Güvenirlik=Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) kullanılmıştır.

Bu çalışmanın etiği; uygulama öncesinde Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu tarafından değerlendirilmiş ve E-19928322-302.08.01-27019 sayılı yazı, 08.04.2021 tarihinde etik açıdan uygun bulunup onaylanmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrenciler gönüllü katılım formularını doldurarak çalışma hakkında bilgi almışlardır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar doğrultusunda kategorileştirilir. Araştırmacılar, bu kelime ve kavramların birbirleri ile ilişkilerini belirler. Çözümlemeleri gerçekleştirilerek kelime ve kavramlara ilişkin çıkarımlarda bulunurlar (Büyüköztürk, 2012).

Bu çalışmada, verilerin analizi Saban (2009) tarafından kullanılan metafor analiz çözümü aşamalarına göre analiz edilmiştir. Bunlar: Kodlama ve ayıklama, örnek metafor imgesi oluşturma, kategori oluşturma, geçerlik ve güvenilirliği sağlama, nitel veri analizi.

1. Kodlama ve Ayıklama: Öğrenciler tarafından üretilen metaforlardan pandemi metaforu için her bir öğrenci Ö1–Ö63 şeklinde, pandemide öğretmen metaforu için her bir öğrenci Ö1–Ö59 şeklinde ve pandemide öğrenci metaforu için her bir öğrenci Ö1–Ö56 şeklinde kodlanmıştır. Bazı kodların yanlarına (+) ve (-) işaretler yazılmıştır. (+) işaretli olanlar olumlu anlam içerirken, (-) işaretli olanlar olumsuz anlam içermektedir. Kodlama yapılmadan önce, her öğrenci kağıdı (metafor formları) incelenmiş ve metafor formlarının öğrenciler tarafından uygun bir şekilde doldurulup doldurulmadığı kontrol edilmiştir. Formda metafor yazılmayan ve metafor yazılmış olsa bile çünkü kısmi tamamlanmayan ya da bu kısımda mantıklı açıklama bulunmayan öğrenci cevapları değerlendirilmeye alınmamıştır. Bunun yanında, boş bırakılan öğrenci formları da değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylece, pandemi metaforu ile ilgili olarak; metafor formlarının 11'i boş, 10'u anlamsız, 4'ü formların çünkü kısmi

tamamlanmamış ve toplamda 25 metafor değerlendirme dışı bırakılmıştır. Pandemide öğretmen metaforu ile ilgili olarak; formların 10'u boş, 17'si anlamsız, çünkü kısmi tamamlanmamış ve toplamda 29 metafor değerlendirmeye alınmamıştır. Pandemide öğrenci metaforu ile ilgili olarak; formların 9'u boş, 23'si anlamsız, çünkü kısmi tamamlanmamış ve bir tane "Amip gibidir çünkü yaşamaz." (Ö38) kodlu öğrencinin yanlış ifadesi bulunduğundan, toplamda 32 metafor değerlendirmeye alınmamıştır. Sonuç olarak, pandemi metaforu için 63 öğrenci, pandemide öğretmen metaforu için 59 öğrenci, pandemide öğrenci metaforu için 56 öğrencinin ürettiği metaforlar değerlendirmeye alınmıştır.

2. Örnek Metafor İmgesi Derleme: Analiz sonucuna göre, pandemi kavramına ilişkin olarak 63 öğrenci 40 metafor, pandemide öğretmen kavramına ilişkin olarak 59 öğrenci 40 metafor, pandemide öğrenci kavramına ilişkin olarak 56 öğrenci 38 metafor ürettiği tespit edilmiştir.
3. Kategori Oluşturma: Öğrenciler tarafından üretilen her metafor imgesi üç bakımdan analiz edilmiştir: (1) Metaforun konusu (öğrenci), (2) metaforun kaynağı ve (3) metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki. Daha sonra, her metafor imgesi belli bir tema ile ilişkilendirilerek kategoriler oluşturulmuştur.
4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama: Mevcut çalışmada farklı araştırmacıların verileri inceleyerek yorumlanması, çalışmanın tutarlılığını ve anlaşılabilirliğini arttıran faktörlerden biridir (Yıldırım, 2010). Güvenirlik açısından farklı araştırmacıların aynı verileri incelemesi ve yorumlaması önemli olduğundan, bunu sağlamak için çalışmada uzman görüşüne başvurulmuştur. Bunun için veriler önce makale yazarları tarafından analiz edilip, kodlanmış ve kategorize edilmiştir. Daha sonra, veriler iki ayrı araştırmacı (bir biyoloji öğretmeni ve bir fen bilgisi öğretmeni) tarafından da incelenmiş ve oluşturulan kodlar arası uyuma bakılmıştır. Makale yazarlarının yaptığı sınıflandırma her iki uzmanın yaptığı eşleştirmeler ile karşılaştırılmıştır. En son, oluşturulan temalar için güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Araştırmanın güvenilirliği, Miles ve Huberman (1994) formülüne (Güvenirlik = Görüş birliği / Görüş birliği + Görüş ayrılığı) göre hesaplanmıştır. Buna göre, öğrencilerin pandemi metaforu ile ilgili geçerli 40 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Bunun güvenilirlik kat sayısı %98 olarak bulunmuştur $[39/(39+1) \times 100 = \%98]$. Öğrencilerin pandemide öğretmen metaforu için geçerli 40 metafor üretmiş oldukları görülmüştür. Buna göre, güvenilirlik kat sayısı %90 olarak bulunmuştur $[36/(36+4) \times 100 = \%90]$. Öğrencilerin pandemide öğrenci metaforu için geçerli 38 metafor üretmiş oldukları belirlenmiştir. Burada güvenilirlik kat sayısı %82 olarak bulunmuştur $[31/(31+7) \times 100 = \%82]$. Bir çalışmada güvenilirlik katsayısının en az %80 olması beklenmektedir (Miles & Huberman, 1994). Buna göre, elde edilen üç güvenilirlik katsayısının istenilen güvenilirlik düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılabilir.
5. Nitel Veri Analizi: Çalışmada metafor özelliği gösteren öğrenci formları tekrar okunarak incelenmiştir. Öğrencilerin formlarda yazdıkları cümlelerde geçen gerekçeleri bulunan metaforlar benzer özelliklerine göre kodlanmıştır. Daha sonra, bu kodlar belirli kategoriler altında sınıflandırılmış. En son, bu kategoriler de belirli temalar altında toplanmıştır. Tüm metaforların görülebilmesi açısından tüm tema, kategori ve kodların yer aldığı frekans tabloları oluşturulmuş ve bunlara ait frekanslar hesaplanmıştır.

Bulgular

Pandemi Kavramına Yönelik Metaforik Algılar

Çalışmada öğrencilerin pandemi kavramına yönelik metaforları incelendiğinde, 63 öğrencinin 41 farklı metafor ürettiği belirlenmiştir. Şekil 1'de öğrenciler tarafından üretilen metaforlar kelime bulutu şeklinde gösterilmiştir. Öğrencilerinin pandemiye yönelik oluşturdukları metaforlara ilişkin kavramsal kategoriler ise, Tablo 1'de sunulmuştur.

Şekil 1 ve Tablo 1'de görüldüğü üzere, pandemi ile ilgili olarak en çok hapis ve savaş metaforlarının kullanıldığı gözlenmiştir. Tablo 1'e göre, üretilen metaforlar olumsuz ve olumlu temaları altında toplanmıştır. Olumsuz teması altında üretilen metaforlar sosyal izolasyon, korku, sonuç, yayılma şekli, süreç, önlem (altı kategori) iken, olumlu teması altında üretilen metaforlar uzaktan eğitim, yaşam şeklidir (iki kategori). En yüksek frekansta sahip kategori, sosyal izolasyon kategorisidir. Öğrenciler tarafından üretilmiş olan metaforlardan bazıları şöyledir:

Sosyal izolasyon kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını sosyal izolasyon ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. 26 öğrenci 11 ayrı metaforla bu kategoriyi temsil edilmiştir. En çok hapis (16) metaforu kullanılmıştır.

Ö26: Hapise benzer çünkü evdeyiz.

Ö11: Gurbet gibidir, çünkü yakınlarınızla bile uzaktayız görüşemiyoruz.

Ö51: Dolaptaki kıyafet gibidir çünkü kıyafetler gibi bizde sadece işimiz düşünce dışarı çıkıyoruz.

Korku kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını korku ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori 10 öğrenci sekiz farklı metafor üretmiş olup en çok kabus (2) ve korku (2) metaforu kullanılmıştır.

Ö3: Korku filmi gibidir çünkü herkesi korkutuyor.

Ö41: Strese benzer çünkü hasta olucam diye korkuyorum bu yüzden strese giriyorum.

Sonuç kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını sonuç ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmeleridir. Bu kategori dokuz öğrenci tarafından yedi ayrı metaforla temsil edilmiştir. Bu kategoride en fazla savaş (3) metaforu kullanılmıştır.

Şekil 1. Pandemi Kavramına Yönelik Metaforlara Ait Kelime Bulutu.

Tablo 1.
Pandemi Metaforuna Yönelik Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod	Top. f	
Olumsuz	Sosyal izolasyon	(-) Hapis (16)	(-) Dolaptaki kıyafet (1)	25
		(-) Bahçe (2)	(-) Gece (1)	
		(-) Kuş kafesi (1)	(-) Dışardan uzaklaşmak (1)	
		(-) Ev (1)	(-) Gurbet (1)	
	Korku	(-) Karanlık oda (1)		
		(-) Kabus (2)	(-) Stres (1)	9
		(-) Korku (2)	(-) Azrail (1)	
		(-) Korku filmi (1)	(-) Tabut (1)	
	(-) Karabasan (1)			
	Sonuç	(-) Savaş (3)	(-) Baskın karakterli biri (1)	9
(-) Ateş (1)		(-) Cahillik (1)		
(-) Kamp (1)		(-) Cetvel (1)		
(-) Suçluluk hissi (1)				
Yayıma Şekli	(-) Gizli düşman (2)	(-) Yapıştırıcı (1)	8	
	(-) İyilik (1)	(-) Bant (1)		
	(-) Deniz (1)	(-) Sülük (1)		
	(-) Kar (1)			
Süreç	(-) Savaş (2)	(-) Maraton (1)	5	
	(-) Hayat (1)	(-) Sonsuzluk (1)		
Önlem	(-) Kurallar (1)	(-) Sevmediğim insanlar (1)	2	
Olumlu	Uzaktan Eğitim	(+) Ders (1)	(+) Allah'ın lütfü (1)	3
		(+) Kitap (1)		
	Yaşam Şekli	(+) Normal hayat (1)		1

Ö42: Savaşa benzer çünkü sonunda can kaybı var.

Ö63: Cetvel gibidir çünkü herkesi ayırdı.

Yayıma şekli kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını yayılma şekli ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori sekiz öğrenci tarafından yedi ayrı metaforla temsil edilmiştir. Bu kategoride gizli düşman (2) metaforu en çok kullanılan kategoridir.

Ö48: Gizli bir düşman gibidir çünkü ne zaman nerden çıkacağı belli olmaz.

Ö15: Denize benzer çünkü olduğu her yeri bölgeyi kaplar.

Ö5: İyilik gibidir yaklaştıkça çoğalır.

Süreç kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını süreç ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori dört öğrenci tarafından üç ayrı metaforla temsil edilmiştir. Bu kategoride en çok savaş (2) metaforunun kullanıldığı gözlenmektedir.

Ö6: Savaş gibidir. Çünkü virüsle çetin bir savaş verilir.

Ö2: Maraton gibidir, çünkü uzun süreli ve zor koşullu bir süreçtir.

Önlem kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını önlem ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori iki öğrenci tarafından iki ayrı metaforla temsil edilmiştir.

Ö1: Kurallar uymazsan hasta, uyarsan sağlıklı olursun.

Ö9: Sevmediğim insanlar gibidir çünkü onlarla görüşmek yerine tek kalmayı tercih edersin.

Eğitim kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını eğitim ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori üç öğrenci tarafından üç ayrı metaforla temsil edilmiştir.

Ö27: Ders gibi çünkü sevdiklerinizin değerini öğretti.

Ö10: Allah'ın lütfü gibidir çünkü sınavlar iptal oldu.

Yaşam şekli kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemi kavramını yaşam şekli ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori bir öğrenci tarafından bir metaforla temsil edilmiştir.

Ö17: Normal hayatıma benziyor çünkü normal hayatımda da evden çıkmıyorum.

Pandemide Öğretmen Kavramına Yönelik Metaforik Algılar

Pandemide öğretmen kavramına yönelik 59 öğrenci tarafından 40 metafor üretildiği saptanmıştır. Bu metaforlar, Şekil 2 ve Tablo 2'de verilmiştir. Şekil 2'de öğrencilerin pandemide öğretmen kavramına yönelik ürettikleri metaforlara ait kelime bulutu verilirken, Tablo 2'de öğrencilerin pandemide öğretmen kavramı ile ilgili ürettikleri metaforların tema, kategori ve kodlara göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2 ve Tablo 2'ye göre, pandemide öğretmen kavramına ilişkin olarak en çok doktor, aile, fedakâr, güneş ve kahraman metaforlarının kullanıldığı görülmektedir. Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin kullanmış oldukları metaforlar iki ayrı tema altında toplanmıştır. Bireysel özellikler teması altında üretilen metaforlar beş kategori altında toplanmıştır: Aydınlatan, zorluklarla mücadele eden, çalışkan ve bilginidir. Teknoloji teması altında üretilen kategori ise, teknolojidir. Öğrencilerin pandemide öğretmen kavramına ilişkin olarak ürettikleri metaforlar genel olarak incelendiğinde, (+) ifade içeren metafor sayısı 30 iken, (-) ifade içeren metafor sayısı 10'dur. En yüksek frekansta metafor üretilen kategorinin zorluklarla mücadele eden kategorisi olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin metaforlarının en fazla fedakâr, aile, güneş, kahraman ve doktor

Şekil 2.
Pandemide Öğretmen Kavramına Yönelik Metaforlara Ait Kelime Bulutu.

Tablo 2.
Pandemide Öğretmen Kavramına Yönelik Metaforlara Ait Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod	Top. f			
Bireysel Özellikler	Zorluklarla Mücadele Eden	(+) Fedakâr (4)	(-) İsa'nın 12 havarisi (1)	23		
		(+) Aile (4)	(-) Yoksul vatandaş (1)			
		(+) Yardımcı (1)	(-) Okul müdürü (1)			
		(+) Asker (1)	(-) Hapishane müdürü (1)			
		(+) Madenci (1)	(-) Navigasyon (1)			
		(+) Hayat koçu (1)	(-) Kış çiçeği (1)			
		(+) Sabır taşı (1)	(-) Dikenli gül (1)			
	Aydınlatan	(-) Papağan (2)	(-) Maşa (1)	13		
		(+) Güneş (3)	(+) Öğretici (1)			
		(+) Kahraman (3)	(+) Işık (1)			
		(+) Kandil (2)	(+) Ay (1)			
		(+) Atatürk (1)	(+) Beyaz gül (1)			
		Çalışkan	(+) Doktor (3)		(+) Çiftçi (2)	11
			(+) Karınca (2)		(+) Joker (1)	
(+) Arı (2)	(+) Sağlık çalışanı (1)					
Bilgin	(+) Savaşçı (2)	(+) Rehber (1)	5			
	(+) Doktor (1)	(+) Bilgi saçı (1)				
Teknolojik Özellikler	Teknoloji	(+) Bilgisayar (2)	(+) Fenomen (1)	7		
		(+) Videolu konu anlatımı (1)	(+) Spiker (1)			
		(+) YouTube hocası (1)	(-) Televizyon (1)			

olduğu gözlenmektedir. Ayrıca, olumsuz anlam içeren metaforlar şunlardır: İsa'nın 12 havarisi, hapishane müdürü, navigasyon, dikenli gül, okul müdürü, televizyon, papağan, yoksul vatandaş, maşa ve kış çiçeği. Aşağıda öğrenciler tarafından üretilmiş olan metaforlara örnek cümleler verilmiştir:

Aydınlatan kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğretmen kavramını aydınlatan ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori 12 öğrenci, yedi ayrı metafor üretmiştir. Bu kategoride en çok kahraman (2) ve kandil (2) metaforu kullanılmıştır.

Ö45: *Kahraman gibidir çünkü öğrencileri aydınlatır.*

Ö30: *Kandile benzer çünkü bize bir umut ışığı verir.*

Zorluklarla mücadele eden kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğretmen kavramını zorluklarla mücadele eden ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategoride 22 öğrenci 15 ayrı metafor üretmiştir. Bu kategoride en çok fedakâr (3) metaforu kullanılmıştır.

Ö40: *Fedakardır, çünkü öğrencilere yardım eder.*

Ö19: *Navigasyona benzer, çünkü bize yol göstermeye çalışır ama biz yoldan gitmeyiz.*

Ö22: *Yazın açmaya çalışan kış çiçeği gibidir, çünkü uzaktan eğitimde zorlanıyorlar.*

Çalışkan kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğretmen kavramını çalışkan ifadesi şeklinde

ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategorinin dokuz öğrenci tarafından beş metaforla ifade edildiği gözlenmektedir.

Ö13: *Karınca gibidir çünkü herkesten daha çok emek harcar.*

Ö61: *Joker gibidir. Her şeye yetişmesi gerekir.*

Bilgin kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğretmen kavramını bilgin ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategoride dört ayrı metafor bulunmaktadır.

Ö39: *Savaşçı gibidir çünkü öğrencilerini korumak için bilgilendirir.*

Ö38: *Bilgi saçana benzer çünkü bizi her konuda bilgilendirir.*

Teknoloji kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğretmen kavramını teknoloji ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori dört öğrenci tarafından üç ayrı metaforla temsil edilmiştir.

Ö37: *Televizyon gibidir. Çünkü sesini istediğin gibi kullanırsın.*

Ö53: *Videolu konu anlatımı gibidir çünkü uzaktan eğitimde sadece videolu ders anlatımı mevcuttur.*

Pandemide Öğrenciye Yönelik Metaforik Algılar

Çalışmada, pandemide öğrenciye yönelik olarak 56 öğrencinin 38 metafor ürettiği saptanmıştır. Bu metaforlar, Şekil 3'te kelime bulutunda gösterilirken, Tablo 3'te tema, kategori ve kodlar halinde sunulmuştur.

Şekil 3 ve Tablo 3'te görüldüğü gibi, pandemide öğrenciye yönelik olarak en fazla kuş ve kukla kelimelerinin öne çıktığı gözlenmiştir. Tablo 3'te öğrencilerin kullandıkları metaforlar üç ayrı tema altında toplanmıştır. Bireysel özellikler teması altında üretilen kategoriler isteksiz, önemsiz hissetme, teknolojiye bağımlı ve mücadeledecidir. Toplumsal özellikler teması altında da sosyal izolasyon ve mağduriyet kategorisi üretilmiştir. Eğitim ile ilgili özellikler teması altında üretilen kategoriler okul, ders, sınav ve öğretmendir. Üretilen metaforlar 10 kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin pandemide öğretmen kavramına ilişkin olarak ürettikleri metaforlar genel olarak incelendiğinde, (+) gösterilen dört metaforun (savaşçı, not defteri, karınca ve yıkılmayan ağaç) olumlu anlam içerdiği görülmektedir. Öğrencilerin pandemi öğrenci kavramına ilişkin olarak ürettikleri metaforlar genel olarak incelendiğinde en yüksek frekansta metafor üretilen kategorinin mağduriyet kategorisi olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenciler tarafından üretilmiş metaforlara örnekler şu şekildedir:

İsteksiz kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını isteksizlik ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori altı öğrenci tarafından beş ayrı metaforla temsil edilmiştir.

Ö34: *Yastık gibidir, sürekli yatar.*

Ö4: *Koala gibidir, çünkü evde durdukça gitgide tembelleşiyoruz.*

Önemsiz hissetme kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını önemsiz hissetme ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori üç öğrenci tarafından üç ayrı metaforla temsil edilmiştir.

Ö42: *Sıfır gibidir, çünkü hiçbir etkisi yok.*

Şekil 3.
Pandemide Öğrenci Kavramına Yönelik Metaforlara Ait Kelime Bulutu.

Ö46: Casper gibidir, çünkü görünmüyor.

Teknolojiye bağımlı kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını Teknolojiye bağımlı ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori iki öğrenci tarafından tek metaforla temsil edilmiştir.

Ö25: Bağımlı gibidir çünkü telefon ve televizyon bağımlısıdır evde kaldığı için.

Tablo 3.
Pandemide Öğrenci Metaforuna Yönelik Tema, Kategori ve Kodlar

Tema	Kategori	Kod	Top. f	
Bireysel Özellikler	İsteksiz	(-) Uykulu kişi (2)	(-) Koala (1)	5
		(-) Tembel hayvan (1)	(-) Yastık (1)	
	Önemsiz Hissetme	(-) Sıfır (1)	(-) Casper (1)	3
		(-) Yunan askeri (1)		
Teknolojiye Bağımlı	(-) Bağımlı kişi (2)		2	
	Mücadeleci	(+) Savaşçı (1)		1
Toplumsal Özellikler	Sosyal İzolasyon	(-) Kuş (4)	(-) Akvaryumdaki balık (1)	11
		(-) Mahkum (2)	(-) Etrafı çevrili tarla (1)	
	Mağduriyet	(-) Maymun (2)	(-) Kafes (1)	14
		(-) EBA (1)	(-) Suçlu (1)	
		(-) Deney (1)	(-) Denizde boğulan biri (1)	
		(-) Arafta kalmış kişi (1)	(-) Yavru kedi (1)	
		(-) Ağlayan bebek (1)	(-) Maymun (1)	
		(-) Hasta (1)	(-) Susuz kalmış çiçek (1)	
		(-) Kurban (1)	(-) Tohum	
		(-) Mahkûm (1)	(-) Kum saati (1)	
Eğitimle İlgili Özellikler	Okul	(-) Kukla (3)	(-) Halk (1)	6
		(-) Papağan (2)		
	Ders	(+) Not defteri (1)	(-) Kartopu (1)	4
		(+) Karnes (1)	(-) Sıkılan biri (1)	
	Sınav	(-) Solmuş çiçek (2)	(-) Dart tahtası (1)	3
Öğretmen	(+) Yıkılmayan ağaç (1)	(-) Tarla (1)	2	

Mücadeleci kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını mücadeleci ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori bir öğrenci tarafından tek metaforla temsil edilmiştir.

Ö3: Savaşçı gibidir, çünkü sorumlulukları normalden daha fazla ve zor olur.

Sosyal izolasyon kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını sosyal izolasyon ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori 13 öğrenci tarafından sekiz ayrı metaforla temsil edilmiştir. Kuş (4) metaforu en çok kullanılan kategoridir.

Ö13: Kuş gibidir, çünkü kafesinden çıkamaz.

Ö44: Akvaryumdaki balık gibidir etrafı çevrilmistir sadece belli bir kısımda hareket edebilir.

Mağduriyet kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını mağdur ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori 16 öğrenci tarafından 16 ayrı metafor oluşturulmuştur.

Ö9: EBA gibidir çünkü sürekli sorun yaşar.

Ö29: Çölde susuz kalmış çiçek gibidir, çünkü yaşayabilmesi için suya ihtiyacı vardır.

Ö50: Denizde boğulan biri gibidir çünkü en çok ilgi gösterilip üzerinde çaba gösterdiğimiz kişiler onlar ancak en mağdur olan onlar.

Okul kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını okul ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori yedi öğrenci tarafından dört metaforla temsil edilmiştir.

Ö52: Kukla gibidir. Çünkü bir sınav olacaksınız diyorlar bir olmayacaksınız bir okulları açıyorlar sonra tekrar kapatıyorlar.

Ders kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını ders ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori dört öğrenci tarafından dört metaforla temsil edilmiştir.

Ö10: Kartopu gibidir dersleri de kar taneleri gibidir içine bir sürü kar tanesi biriktirir.

Sınav kategorisindeki metaforların özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını sınav ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori üç öğrenci tarafından iki metaforla temsil edilmiştir.

Ö21: Solmuş çiçek gibidir, çünkü anlayamadıkları konulardan sınav olacaklar.

Ö24: Dart tahtası gibidir, gelen geçen vuruyor. Çünkü; uzaktan eğitim ile geçen yıl LGS'ye bu yılda okul sınavlarına gireceğiz.

Öğretmen kategorisindeki metaforların öne çıkan özelliği, öğrencilerin pandemide öğrenci kavramını öğretmen ifadesi şeklinde ilişkilendirerek metaforlar üretmişlerdir. Bu kategori iki öğrenci tarafından iki metaforla temsil edilmiştir.

Ö12: Yıkılmayan ağaç gibidir, öğretmen desteğiyle ayakta durup yetişir.

Ö56: Çiftçisinden uzaklamış tarla gibidir. çünkü öğretmeninden uzaklaşır.

Tartışma ve Sonuç

Ülkemizde Mart 2020'de ortaya çıkan COVID-19 pandemisi hayatımızı etkilediğinden, bu salgının her bir öğrencinin zihninde farklı bir şekilde algılanmış olacağı beklenmektedir. Bu araştırma, öğrencilerin pandemi ve pandemide öğretmen ve pandemide öğrenci kavramlarına ilişkin oluşturdukları algıları metaforlar aracılığıyla belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Pandemi kavramına ilişkin olarak 63 öğrenci tarafından üretilen 40 metafor iki temada (olumlu ve olumsuz) toplanmıştır. Olumsuz teması altında üretilen metaforlar sosyal izolasyon, korku, sonuç, yayılma şekli, süreç ve önlem olarak altı kategoride toplanırken, olumlu teması altında üretilen metaforlar uzaktan eğitim ve yaşam şekli olarak iki kategoride toplanmıştır. Öğrenciler, en fazla sosyal izolasyon kategorisi ve en az ise yaşam şekli kategorisi ile ilgili metafor geliştirmişlerdir. Pandemi ile ilgili öğrencilerin en fazla olumsuz ifade içeren hapis ve savaş metaforlarını ürettikleri gözlenmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin metaforları incelendiğinde, pandeminin öğrencilerde en çok olumsuz kelimeleri çağrıştırdığı gözlenmiştir. Zaten pandeminin başlamasıyla, okullar kapandı, evde kalma zorunluluğu başladı ve hastalığın insanlara kolay bulaşması ve ölümcül olması ve ark. sebeplerle pandemi süreci tüm insanları çok zorlu bir mücadele içine soktu.

Benzer olarak, farklı çalışmalarda da pandeminin katılımcıların çoğunluğu üzerinde olumsuz algı oluşturduğu belirlenmiştir. Deng ve ark. (2021) çalışmalarında, Wuhan vatandaşlarının COVID-19 salgını ile ilgili yaşadıkları deneyimlerinin aşırı duygusal benzetmeler içerdiği ve izole edici deneyimleri yansıttığı belirlenmiştir. Stanley ve ark. (2021) çalışmalarında rapor ettikleri üzere yetişkinler de pandemiden olumsuz etkilenmişlerdir. Pandemi ile ilgili olarak belirsizlik, tehlike, tuhaf ve sefalet ile keder, tiksinti, öfke ve korku kelimeleri eşleşmiştir. Yine Colak (2022) metafor çalışmasında, katılımcıların COVID-19'u olumsuz benzetmelerle ifade ettiklerini belirtmiştir.

Çalışmada elde edilen pandemide yayılma şekli kategorisi Arı ve Arslan (2020) tarafından yapılan çalışmada bulunan bulaşıcılık, ölümcül, hastalık yapıcı kategorisi ile, pandemide sosyal izolasyon kategorisi Arı ve Arslan (2020) tarafından yapılan çalışmadaki sosyal ortamlardan uzaklaştırıcı kategorisinde yer alan metaforlar ile benzerlik göstermektedir.

Çalışmada pandemide öğretmen kavramına ilişkin olarak 59 öğrenci tarafından üretilmiş 40 metafor iki tema altında toplanmıştır. Bireysel özellikler teması altında üretilen metaforlar aydınlatan, zorluklarla mücadele eden, çalışkan ve bilgin iken, teknoloji teması altında üretilen metafor ise, teknolojidir. Öğrenciler; en çok zorluklarla mücadele eden kategorisi ile ve en az teknoloji kategorisi ile ilgili metafor üretmişlerdir. Pandemiye öğretmen ile ilgili öğrencilerin çoğunun olumlu anlam içeren metafor ürettikleri gözlenmiştir. Öğrenciler; pandemide öğretmen ile ilgili olarak en çok fedakâr, aile, güneş, kahraman ve doktor metaforlarını üretmişlerdir. Sonuç olarak, pandemide okuldan, öğretmenlerinden, arkadaşlarından ve sosyal ortamdan uzak kalan öğrencilerin öğretmenlerini çok takdir ettikleri sonucuna varılmıştır. Buradan da görüleceği gibi öğretmenlere bu süreçte çok değer verildiği ve önemsendiği görülmektedir. Öğrenciler onların bu süreçte öğrenciler için yaptıklarını fedakarlık ve kahramanlık olarak nitelendirmektedirler. Çünkü öğretmenler, öğrencilerini bu süreçte Zoom ve EBA gibi platformlar üzerinden canlı dersler yapmaya gayret etmişler, onları derslere karşı motive etmeye çalışmışlardır. Öte yandan, bazı öğrencilerin pandemi sürecinde öğretmenlerle ilgili negatif

algılarının da bulunduğunu gözlemlemekteyiz. Örneğin öğrenciler bununla ilgili, İsa'nın 12 havarisi, hapisane müdürü, navigasyon, dikenli gül, okul müdürü gibi metaforları kullanmışlardır.

Çalışmada elde edilen öğretmenlerle ilgili aydınlatan ve zorluklarla mücadele eden kategorileri ile Sarier ve Uysal (2021) tarafından gerçekleştirilen pandemide öğretmen çalışmasında elde edilen bilgi kaynağı olarak öğretmen, yol gösteren ve yönlendiren öğretmen, yetiştiren ve geliştiren öğretmen kategorileri birbirleriyle örtüşmektedir.

Çalışmada pandemide öğrenci kavramına yönelik olarak 56 öğrenci tarafından üretilmiş olan 38 metafor üç tema altında toplanmıştır. Bireysel özellikler teması altında üretilen kategoriler; isteksiz, önemsiz hissetme, teknolojiye bağımlı ve mücadelecidir. Eğitim ile ilgili özellikler teması altında üretilen kategoriler; okul, ders, sınav ve öğretmendir. Toplumsal özellikler teması altında sosyal izolasyon ve mağduriyet kategorisi üretilmiştir. Öğrencilerin metaforları en çok mağduriyet kategorisinde toplanırken, en az mücadeleciler kategorisinde toplanmıştır. Öğrencilerin pandemide öğrenci ile ilgili olarak en fazla kuş ve kukla metaforlarını ürettikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak, öğrencilerin bu süreçten negatif etkilendikleri gözlenmektedir. Onların hem evde kalmaları, okula gidememeleri gibi çeşitli sebeplerle onların pek çoğu kendilerini kötü ve çaresiz hissetmektedirler. Bu süreçte öğrencilerin kendilerini bir taraftan isteksiz, önemsiz hissettikleri ve teknolojiye bağımlı oldukları göze çarparken, bir taraftan da hem savaşçı hem de karınca gibi çalışkan hissettikleri gözlenmektedir. Öğrenciler pandemide evde kalmaktan ve okuldan uzakta olmaktan hoşlanmamışlar, okullarını ve öğretmenlerini özlemişlerdir. Bu nedenle, çocukların özgürce hayata karışmaları çok önemlidir.

Benzer olarak, Sarier ve Uysal (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada tespit edilen tedirgin ve ne yapacağını bilmeyen öğrenci kategorisi ile mevcut çalışmadaki mağdur kategorisi benzerlik göstermektedir.

Öneriler

Çalışma sonuçlarına göre, pandeminin pek çok öğrenci üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunu görmek üzüntü verici iken, öğrencilerin öğretmenleri hakkında olumlu düşüncelere sahip olduklarını görmek sevindiricidir.

Sonuç olarak, bu pandemi ile her şeye hazırlıksız yakalandık. Bunlardan en önemlilerinden biri olan eğitim sistemi de çok ciddi şekilde bu süreçten etkilendi. Bu süreçte okullar, öğretmenler, öğrenciler ve aileler olarak çok zorlandık. Hem evde kalınması hem de derslerin uzaktan yapılıyor olmasına alışkın değildik. Ancak bu bizim ülkemizle birlikte tüm dünyada da yaşandı. Bu süreçten çeşitli dersler aldığımızı varsayıyoruz. Bu nedenle eğitime bakış açımız çok değişti. Örneğin, hibrit öğretim hayatımıza daha hızlı giriş yapmıştı. Hiç olmadığı kadar teknoloji hayatımıza girdi. Artık derslere teknoloji daha fazla nasıl entegre edilebilir hep birlikte düşünme zamanı.

İlerleyen zamanlarda tekrar bu tip salgın hastalıklarla yeniden karşılaşılabilir. İleride pandeminin öğrenciler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemler alındığında, bu salgından en az zararla kurtulabilecekleri onlara kavratılabilir. Bu nedenle, gelecekte benzer durumların yaşanması ihtimaline karşı bu durumdan dersler çıkararak eğitim sistemimizi olası bir pandemi durumunda daha iyi neler yapılabileceği konusunda hazırlıklı olmamız gerekli.

Bu durumda, COVID-19 pandemisi sürecinde eğitimde karşılaşılan durumlara benzer koşullar için şimdiden önlem alınmalıdır.

Örneğin, uzaktan eğitimin sorunsuz bir şekilde yapılabilmesi için teknolojik alt yapı sorunları (internet, bağlantı, bilgisayar, tablet ve akıllı telefon gibi) giderilmelidir. Fırsat eşitliğinin sağlanarak bireysel farklılıklar da göz önüne alınmalıdır.

Ayrıca, uzaktan eğitimde evde kapalı kalmak durumunda kalma insanlarda psikoloji olarak problemlere yol açabilmektedir. Evde kalınması gereken durumlarda bile çocukların evde verimli zaman geçirmeleri önce ailelerin sorumluluğunda olsa da okullara da düşen bazı görevler bulunmaktadır. Bu nedenle, uzaktan da olsa bireylerin online olarak sosyalleşmesi sağlanabilir.

Çocuklara derslerde ya da ders dışı eğlenceli etkinlik olarak oyunlaştırılmış etkinlikler tasarlanabilir. Ayrıca, öğretmenler senkron (canlı dersler, webinarlar vd.) ve asenkron (videolar, video kaydetme, metinler, etkinlikler vd.) olarak öğrencileriyle iletişimde kalmalıdır. Çeşitli ders videoları, oyunlar, ders sunumları, deneyler ve ark. çocuklara teknolojik araçlarla iletilebilir. Böylece çocuklarla gerek ders içi gerek ders dışı WhatsApp, Zoom gibi platformlar aracılığıyla sürekli iletişim halinde kalınmalı, onların yanında oldukları hissettirilmelidir (Alper, 2020; Bozkurt, 2020b). Bununla birlikte özellikle öğretmenlerin dijital becerileri, yeterlilikleri ve okuryazarlıklarının da artırılması gereklidir (Bozkurt, 2020b).

İyi tasarlanmış bir uzaktan eğitim ortamındaki materyaller resim, yazı, video, ses ve animasyon gibi dikkat çekici öğeler kullanılarak hazırlanmalıdır. Böylece farklı öğrenme algılarına sahip öğrencilerin ders materyallerinden faydalanmaları istenilen seviyede sağlanabilir. Sosyal izolasyon ve teknoloji bağımlı temasından yola çıkarak öğrencilerin sürekli evde olmaları, uzaktan eğitimle derslerin yapılması nedeniyle de neredeyse sekiz saatlerini bilgisayar başında vakit geçirmelerine neden olmaktadır. Ders dışında başka sitelere girme eğilimleri artabilir. Ailelerin, öğrencilerin daha fazla vakit geçirmelerini denetim altında tutarak bu zamanı sınırlandırmaları önerilebilir.

Metaforlar öğrencilerin zihinsel algıları ortaya çıkarmada kullanıldığından, farklı eğitim kademelerindeki öğrenciler ile farklı kavramların metafor analizi çalışmaları yapılabilir. Ayrıca, bu araştırma sınırlı sayıda öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, pandemi sürecine ilişkin algıları belirlemek için yapılmış nitel bir araştırmadır. Salgın nedeniyle metafor formu dijital ortamda uygulanmıştır. Yüz yüze eğitime geçildiğinde daha fazla sayıda öğrenciyle veri toplama aracı olarak anket ya da algıyı belirleme ölçeği gibi nicel araştırmalar da kullanılabilir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonu'ndan (Tarih: 08.04.2021, Sayı: E-19928322-302.08.01-27019) alınmıştır.

Katılım Onamı: Çalışmaya katılan katılımcılar için gönüllü katılım onamı Google Form aracılığıyla alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – F.E.B., G.Ç.; Tasarım – F.E.B., G.Ç.; Denetleme – F.E.B., G.Ç.; Kaynaklar – F.E.B., G.Ç.; Malzemeler – F.E.B., G.Ç.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – F.E.B.; Analiz ve/veya Yorum – F.E.B., G.Ç.; Literatür Taraması – F.E.B., G.Ç.; Yazıyı Yazan – F.E.B., G.Ç.; Eleştirel İnceleme – F.E.B., G.Ç.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from the ethics committee of Balıkesir University Social Sciences and Humanities Ethics Commission (Date: 08.04.2021, Number: E-19928322-302.08.01-27019).

Informed Consent: Written informed consent was obtained from the students who participated in this study by Google Forms.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – F.E.B., G.Ç.; Design – F.E.B., G.Ç.; Supervision – F.E.B., G.Ç.; Resources – F.E.B., G.Ç.; Materials – F.E.B., G.Ç.; Data Collection and/or Processing – F.E.B.; Analysis and/or Interpretation – F.E.B., G.Ç.; Literature Search – F.E.B., G.Ç.; Writing Manuscript – F.E.B., G.Ç.; Critical Review – F.E.B., G.Ç.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declare that this study had received no financial support.

Kaynaklar

- Alper, A. (2020). Pandemi sürecinde K-12 düzeyinde uzaktan eğitim: Durum çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 45–67. [CrossRef]
- Arı, A. G., & Arslan, K. (2020). Ortaokul öğrencilerinin Covid-19'a yönelik metaforik algıları. *Turkish Studies Dergisi*, 15(6), 503–524.
- Arslan, M. M., & Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 171, 100–108.
- Ateş, Ö. T. (2016). Öğrencilerin öğretmen ve okul metaforları. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 78–93.
- Aygün, M., & Ünal, M. (2020). Covid 19 pandemisinin buz hokeyi sporuna etkisi. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(Special Issue on COVID 19), 195–203. [CrossRef]
- Bozkurt, A. (2020a). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1–23. [CrossRef]
- Bozkurt, A. (2020b). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *AUAd*, 6(3), 112–142.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Ç. E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri (2. Basım)*. Pegem Akademi.
- Çalışkan, N. (2013). Kavramsal anahtar metoduyla metafor ve deneyim öğretimi. *Bilgi*, 64, 95–122.
- Colak, F. U. (2022). Covid-19 as a metaphor: Understanding Covid-19 through social media users. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 17, e159. [CrossRef]
- Deng, Y., Yang, J., & Wan, W. (2021). Embodied metaphor in communication about lived experiences of the COVID-19 pandemic in Wuhan, China. *PLoS One*, 16(12), e0261968. [CrossRef]
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.)*. Sage.
- Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar kuram ve uygulamada eğitim yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 55, 459–496.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281–326.
- Şahin Çakır, Ç., & Cömert, İ. (2021). Covid-19 ile ilgili öğretmen algılarını belirlemeye yönelik bir olgu bilim çalışması. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 382–405. [CrossRef]
- Sarıer, Y., & Uysal, Ş. (2021). Öğretmen adaylarının Covid-19 pandemi sürecindeki “öğretmen” ve “öğrenci” kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, 3(5), 606–642.
- Sönmez, V. (2008). *Eğitim felsefesi*. Anı Yayıncılık.

- Stanley, B. L., Zanin, A. C., Avalos, B. L., Tracy, S. J., & Town, S. (2021). Collective emotion during collective trauma: A metaphor analysis of the COVID-19 pandemic. *Qualitative Health Research*, 31(10), 1890–1903. [\[CrossRef\]](#)
- TC Sağlık Bakanlığı. (2020). *Covid-19 bilgilendirme sayfası: 2 Şubat 2020 tarihinde*. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66494/pandemi.html>
- WHO. (2020a). *Coronavirus disease (COVID-19) pandemic: 2 şubat 2020 tarihinde*. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- WHO. (2020b). *Past pandemics: 2 şubat 2020 tarihinde*. <http://www.euro.who.int/en/health-topics/communicable-diseases/influenza/pandemic-influenza/past-pandemics>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Basım). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, K. (2010). Nitel araştırmalarda niteliği artırma. *İlköğretim Online*, 9(1), 79–92.
- Yin, R. (1984). *Case study research: Design and methods* (3. Basım). Sage Publications.

Extended Abstract

Introduction

Since the coronavirus disease 2019 pandemic, which emerged in our country in March, affected our lives, it is expected that the pandemic may have been perceived differently in the minds of each student. In the distance education process, metaphors are used as a tool to question the perceptions of the students about the epidemic and the process and to reveal their thoughts, as they may have created different perceptions in their minds about the pandemics since they are closed in a certain area in the physical, educational, and psychological sense. Although there are many studies on metaphors, on pandemics and distance education due to pandemics are insufficient.

The study aimed to determine the perceptions of the ninth grade students regarding the concepts of pandemic, the teacher during the pandemic, and the students during the pandemic with the help of metaphors.

Method

In this study, a case study design was used within the scope of qualitative research method (Yıldırım, 2010; Yıldırım, & Şimşek, 2008; Yin, 1984). Study group consisted of 88 students studying in the ninth grade of an Anatolian high school in the Marmara region in the 2020–2021 academic year. An easily accessible case sampling, which was one of the purposive sampling methods, was used.

To collect data for the study, a metaphor form was prepared. In the metaphor form, the students were asked to fill in the following sentences:

Pandemic is like ... because ...

The teacher during the pandemic is like ... because ...

The student during the pandemic is like ... because ...

The form was validated by two biology teachers. The form organized in Google Forms was sent to student groups via WhatsApp.

Data were analyzed according to the metaphor analysis stages used by Saban (2009). They were (1) coding and sorting stage, (2) sample metaphor image compilation stage, (3) category development stage, (4) ensuring validity and reliability stage, and (5) qualitative data analysis.

The metaphor forms were examined and checked whether they were filled in appropriately by the students. Even if the metaphor was not written, and the metaphor was written but the part of it was not completed or there was no logical explanation for this part, the answers of the students were not evaluated.

First reliability was performed by the authors of the paper. Then, one biology teacher and one science teacher made reliability studies too. Then, the calculation of the reliability coefficient for the created themes was made using the formula of the reliability coefficient of Miles and Huberman (1994). The reliability coefficient was calculated using the formula: $[\text{Agreement}/(\text{Agreement} + \text{Disagreement}) \times 100]$. After the authors of the paper reached a consensus throughout all codes (metaphors), categories, and themes about the pandemic, the teacher during the pandemic, and the students during the pandemic, all codes were examined by two experts too. Finally, average reliability coefficient for pandemic, teacher in pandemic, and student in pandemic were calculated separately.

It was determined that the students produced a total of 40 valid metaphors regarding the metaphor of pandemic. Average reliability coefficient regarding the metaphor of pandemic was found to be 98% $[39/(39+1) \times 100 = 98\%]$. It was determined that the students produced a total of 40 valid metaphors regarding the metaphor of the teacher during the pandemic. When each data were substituted in the formula, the average reliability coefficient was found to be 90% $[36/(36+4) \times 100 = 90\%]$. It was determined that the students produced a total of 38 valid metaphors regarding the metaphor of the student during the pandemic. When each data was substituted in the formula, the average reliability coefficient was found to be 82% $[31/(31+7) \times 100 = 82\%]$. In a study, the reliability coefficient is expected to be at least 80% (Miles & Huberman, 1994). Therefore, three reliability results obtained show that the desired level of reliability has been reached.

Conclusion, Suggestion, and Recommendations

About 40 metaphors related to the concept of pandemic produced by 63 students were collected under eight categories and two themes. While the metaphors produced under the negative themes such as social isolation, fear, result, mode of spread, and process were collected in six categories as a precaution. While the category in which the students developed the most metaphors was the social isolation, the category in which they developed the least metaphors was the lifestyle category.

About 40 metaphors related to the concept of teacher during the pandemic produced by 59 students were gathered under six categories and three themes. The metaphors produced under the theme of individual characteristics are enlightening, struggling with difficulties, hardworking, and scholar. The metaphor produced under the theme of technology, other with similar characteristics to the teacher, was "other people." While the category in which the students developed the most metaphors was the category struggling with difficulties, the category in which they developed the least metaphor was the technology category.

And 38 metaphors related to the concept of students during the pandemic produced by 56 students were gathered under ten categories and three themes. While the category in which the students developed the most metaphors was the victim category, the category in which they developed the least metaphors was the combatant category.

As conclusion, when the metaphors produced in the concept of pandemic were examined, negative perceptions were formed by most of the students. Technological problems such as the Internet, connection, computer, tablet, and smartphone should be eliminated to ensure equal opportunity in education and to provide distance education. Distance education should consider a systematic and planned process and individual differences. In a well-designed distance education environment, the student should be able to access the course material quickly without the limitation of time and space. In addition, these materials should be prepared with supporting multimedia elements such as video, sound, and animation, as well as pictures and texts. Thus, it should be ensured that individuals with different learning styles benefit from the course materials at the highest level.